

SPÓŁDZIELCZY BANK ROZWOJU
CENTRALA
ul. Kard. Stefana Wyszyńskiego 3
18-210 Szepietówo
tel. 086 4770421, fax 026 4770421
NIP 722-000-25-65 REGON 000494479

**INFORMACJA DODATKOWA SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO
SPÓŁDZIELCZEGO BANKU ROZWOJU
ZA OKRES
OD 1 STYCZNIA DO 31 GRUDNIA 2016 ROKU**

II. DODATKOWE INFORMACJE I OBJAŚNIENIA DO SPRAWOZDANIA FINANSOWEGO SPÓŁDZIELCZEGO BANKU ROZWOJU

1. Informacja o spełnieniu przez Bank wymogów, o których mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe.

W związku z wejściem w życie w okresie, za który sporządzono sprawozdanie finansowe zapisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 roku w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych i towarzyszących mu standardów technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego oraz nowelizacją przepisów krajowych, Bank zastosował w rachunku oceny adekwatności kapitałowej na dzień 31.12.2016 r. zasady wynikające zarówno z przepisów unijnych, jak i obowiązujących w tym zakresie przepisów krajowych, przy uwzględnieniu wytycznych Komisji Nadzoru Finansowego.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Bank spełniał wszystkie wymogi w zakresie adekwatności kapitałowej.

Wyszczególnienie	Wartość na 31.12.2016 r.
Fundusze własne, w tym:	73.596.847,79
Kapitał Tier I, w tym	55.694.998,96
Kapitał podstawowy Tier I	51.564.783,09
Kapitał dodatkowy Tier I	4.130.215,87
Kapitał Tier II	17.901.848,83
Łączna kwota ekspozycji na ryzyko, w tym:	537.677.609,25
z tytułu ryzyka kredytowego	493.645.885,50
z tytułu ryzyka walutowego	0,00
z tytułu ryzyka operacyjnego	44.031.723,75
Łączny współczynnik kapitałowy	13,69
Współczynnik kapitału Tier I	10,36
Współczynnik kapitału podstawowego Tier I	9,59
Kapitał wewnętrzny	43 105 754,25

W IV kwartale 2016 roku nastąpiły duże zmiany w kalkulacji funduszy własnych dla banków spółdzielczych. Jest to związane z zakończeniem procesu notyfikacji udziałów członkowskich i zaliczeniem przez w EBA do instrumentów spełniających kryteria określone w CRR dla funduszy własnych podstawowych (fundusze CET1). SBR Bank dokonał zmiany statutu co umożliwiło zaliczenie udziałów członkowskich opłaconych do dnia 28.06.2013 roku do

funduszy podstawowych. Na zaliczenie do kapitału podstawowego Tier1 udziałów wniesionych po tej dacie bank uzyskał zgodę UKNF w dniu 28.12.2016 r. W związku z powyższym aktualnie wszystkie udziały członkowskie w pełni opłacone są zaliczane do funduszy własnych.

Bank w 2016r. realizował program naprawczy zatwierdzony decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 12.05.2016 r. Program zakładał dalszą poprawę sytuacji ekonomiczno-finansowej Banku szczególnie w obszarze:

- adekwatności kapitałowej – poprzez osiągnięcie rekomendowanych przez KNF wskaźników adekwatności kapitałowej,
- ryzyka kredytowego – poprzez obniżenie kwoty należności zagrożonych, a także zwiększenia poziomu zabezpieczenia ryzyka kredytowego mierzonego poziomem pokrycia portfela z utratą wartości odpisami.

Bank w efekcie podjętych działań w zakresie zmian statutu, umożliwiających zaliczenie udziałów członkowskich do funduszy własnych, osiągnął współczynniki adekwatności rekomendowane przez KNF na koniec 2016r. tj. odpowiednio 13,69 łączny współczynnik oraz 10,36 współczynnik Tier 1.

Bank nie osiągnął celów programu w zakresie ryzyka kredytowego, które pozostaje na podwyższonym poziomie mierzonym udziałem kredytów zagrożonych w portfelu kredytowym oraz poziomem pokrycia rezerwami celowymi. W wyniku inspekcji UKNF przeprowadzonej w Banku w I kwartale 2017r. Bank zobowiązany został do opracowania indywidualnego planu naprawy, który zostanie przedstawiony do końca maja 2017r.

2. W księgach Banku na dzień 30 września 2016 roku występują aktywa oraz pasywa wyrażone w polskich złotych oraz w walutach obcych, które zostały przeliczone na polskie złote, po obowiązującym w w/w dniu średnim kursie ustalonym dla danej waluty przez NBP, tj.:

- a) dla USD - 4,1793 zł
- b) dla EUR - 4,4240 zł,
- c) dla GBP - 5,1445 zł,
- d) dla CHF - 4,1173 zł.

1) Walutowe pozycje aktywów

Lp.	Pozycja bilansowa	USD	EUR	CHF	GBP
1.	Kasa	39.827,00	69.965,00	8.630,00	2.690,00
2.	Należności sektora finansowego	0,14	528.807,53	0,49	178.369,10
3.	Należności sektora niefinansowego	5.149.103,75	3.568.379,60	1.390.504,58	-
4.	Inne aktywa	-	1.650,00	-	-
RAZEM		5.188.930,89	4.168.802,13	1.399.135,07	181.059,10

2) Walutowa struktura aktywów

Lp.	Pozycja bilansowa	Wartość (PLN)	w tym							
			USD (w PLN)	Struktura	EUR (w PLN)	Struktura	CHF (w PLN)	Struktura	GBP (w PLN)	Struktura
1.	Kasa	525.345,15	166.448,98	31,68	309.525,16	58,92	35.532,30	6,76	13.838,71	2,64
2.	Należności sektora finansowego	3.257.066,95	0,59		2.339.444,51	71,83	2.02		917.619,83	28,17
3.	Należności sektora niefinansowego	43.031.285,14	21.519.649,30	50,01	15.786.511,35	36,69	5.725.124,49	13,30	-	
4.	Inne aktywa	7299,60		0,25	7.299,60	100,00				

3) Udziały poszczególnych walut w sumie aktywów

Waluta	Kwota	Kwota w przeliczeniu na PLN	Udział w sumie aktywów
USD	5.188.930,89	21.686.098,87	2,43%
EUR	4.168.802,13	18.442.780,62	2,06%
CHF	1.399.135,07	5.760.658,81	0,64%
GBP	181.059,10	931.458,54	0,10%

4) Walutowe pozycje pasywów

Lp.	Pozycja bilansowa:	USD	EUR	CHF	GBP
1.	Zobowiązania sektora finansowego	0,14	528.807,53	0,49	178.369,10
2.	Zobowiązania sektora niefinansowego	2.945.545,04	2.080.425,09	38.203,92	171.468,84
RAZEM		2.945.545,18	2.609.232,62	38.204,41	349.837,94

5) Walutowa struktura pasywów

Lp.	Pozycja bilansowa	Wartość [PLN]	w tym							
			USD [w PLN]	Struktura	EUR [w PLN]	Struktura	CHF [w PLN]	Struktura	GBP w PLN	Struktura
1.	Zobowiązania sektora finansowego	3.257.064,34	0,59		2.339.444,51	71,83	2,02		917.619,83	28,17
2.	Zobowiązania sektora niefinansowego	22.553.535,44	12.310.316,39	54,58	9.203.800,60	40,81	157.297,00	0,70	882.121,45	3,91

6) Udziały poszczególnych walut w sumie pasywów

Waluta	Kwota	Kwota w przeliczeniu na PLN	Udział w sumie pasywów
USD	2.945.545,18	12.310.316,97	1,38
EUR	2.609.232,62	11.543.245,11	1,29
CHF	38.204,41	157.299,02	0,02
GBP	349.837,94	1.799.741,28	0,20

3. Dane o źródłach pozyskania depozytów z uwzględnieniem podziału na branżowe i geograficzne segmenty rynku.

1) Zobowiązania wobec sektora finansowego, niefinansowego i budżetu.

Podział branżowy	Stan na 31.12.2015 r.	W tym odsetki	Wskaźnik struktury w %	Stan na 31.12.2016 r.	W tym odsetki	Wskaźnik struktury w %
Sektor finansowy	33.332.171,72	28.636,09	4,65	74.383.331,94	181.791,96	9,27
Przedsiębiorstwa i spółki państwowe						
Przedsiębiorstwa i spółki prywatne, spółdzielnie	271.710.045,19	154.920,42		240.559.772,23	237.431,22	
Rolnicy indywidualni	15.179.624,05			19.815.352,48		
Przedsiębiorcy indywidualni	17.393.243,28	5.086,91		11.921.655,21	97,89	
Osoby prywatne	301.449.502,40	2.078.832,66		390.975.717,25	2.285.504,78	
Inst. niek. działające na rzecz gospodarstw domowych	41.588.882,33	28.771,18		34.001.651,37	73.099,02	
Razem sektor niefinansowy	647.321.297,25	2.267.611,17	90,46	697.274.148,54	2.596.132,91	86,95
Instytucje rządowe	1.202.956,69	251,70				

Institucje samorządowe	33.717.274,48	53.108,69		30.283.372,95	22.439,82	
Razem sektor budżetowy	34.920.231,17	53.360,39	4,89	30.283.372,95	22.439,82	3,78
SUMA OGÓLEM	715.573.700,14	2.349.607,65	100,00	801.940.853,43	2.800.364,69	100,00

2) Źródła pochodzenia depozytów wg terytorium.

Lp.	Wyszczególnienie źródeł pochodzenia depozytów wg terytorium	Zobowiązania w zł			
		31.12.2015 r.	%	31.12.2016 r.	%
1.	Oddział Szepietowo	230.161.291,42	33,04	213.393.486,10	28,94
2.	Oddział Nowe Piekuty	45.642.637,00	6,55	53.267.275,61	7,22
3.	Oddział Białystok	221.622.193,35	31,82	262.673.334,92	35,62
4.	Oddział Białystok II	26.495.543,78	3,80	35.989.870,03	4,88
5.	Oddział Łomża	45.064.882,28	6,47	52.784.690,05	7,16
6.	Oddział Warszawa	34.812.663,06	5,00	25.174.787,50	3,41
7.	Oddział Warszawa II	40.071.409,43	5,75	35.550.021,93	4,82
8.	Oddział Suwałki	30.526.133,56	4,38	16.110.941,35	2,19
9.	Oddział Grajewo	9.745.318,56	1,40	14.187.676,98	1,92
10.	Oddział Płaska	2.729.692,97	0,39	2.770.616,52	0,38
11.	Oddział Ostrołęka	9.706.380,18	1,40	25.559.138,18	3,46
RAZEM		696.578.145,592	100,00	737.461.839,17	100,00

[Handwritten signatures in blue ink]

4. Informacja z zakresu struktury koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne jednostki, grupy kapitałowe, segmenty rynku branżowe i geograficzne wraz z oceną ryzyka związanego z tym zaangażowaniem.

1) Struktura koncentracji zaangażowania na 31.12.2016 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Brutto	Korekta wartości o ESP	Rezerwy	Odsetki	Netto
1.	Institucje finansowe	185.972.969,86	103.381,71	2.356.876,33	80.606,21	183.593.318,03
2.	Podmioty niefinansowe	584.976.697,36	3.604.015,29	17.318.327,14	6.759.763,07	570.814.118,00
3.	Budżet	1.561.500,00	3.320,58		37.042,79	1.595.222,21
Razem		772.511.167,22	3.710.717,58	19.675.203,47	6.877.412,07	756.002.658,24

2) Struktura koncentracji zaangażowania na 31.12.2015 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Brutto	Korekta wartości o ESP	Rezerwy	Odsetki	Netto
1.	Institucje finansowe	150.601.495,24	113.736,53		82.668,71	150.570.427,42
2.	Podmioty niefinansowe	565.231.997,13	3.290.194,35	10.653.518,72	6.802.615,00	558.090.899,06
3.	Budżet	7.719.605,67	7.555,56		27.664,87	7.739.714,98
RAZEM		723.553.098,04	3.411.486,44	10.653.518,72	6.912.948,58	716.401.041,46

Na dzień 31.12.2016 r. w stosunku do 21 klientów i/lub grup klientów powiązanych zaangażowanie Banku przekroczyło 10% funduszy własnych. Łączna wartość ekspozycji tych podmiotów przed zastosowaniem wyłączeń i ograniczenia ryzyka kredytowego wyniosła 409 356 227,86 zł, co stanowi 556,21% uznanego kapitału i 42,27% łącznej kwoty należności, dłużnych papierów wartościowych, akcji i udziałów oraz innych aktywów finansowych powiększonej o udzielone zobowiązania pozabilansowe. Natomiast wartość samych ekspozycji kredytowych tych podmiotów wyniosła 231 368 388,39 zł. tj. 314,37% uznanego kapitału i 32,70% łącznego obliża kredytowego i udzielonych zobowiązań pozabilansowych Banku.

Koncentracja branżowa na dzień 31.12.2015 r. oraz 31.12.2016 r.

Sektor gospodarki:	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe bez OP) na 31.12.2015 r.	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2015 r.	zaangażowanie (bilansowe i pozabilansowe bez OP) na 31.12.2016 r.	udział w obliżu kredytowym i pozabilansie na 31.12.2016 r.
1	2	3	4	5
Rolnictwo, leśnictwo i rybactwo	102 996 441,56	15,0%	117 581 007,22	16,6%
Górnictwo i wydobywanie	5 798 830,86	0,8%	5 890 000,00	0,8%
Przemysł przetwórczy	65 978 424,52	9,6%	58 473 569,04	8,3%
Energetyka	14 085 672,99	2,1%	12 803 399,00	1,8%
Dostawa wody	2 934 675,63	0,4%	2 119 559,04	0,3%
Budownictwo	93 910 673,06	13,7%	123 781 587,85	17,5%
Handel	124 709 146,39	18,2%	99 726 836,78	14,1%
Transport i gospodarka magazynowa	26 108 882,01	3,8%	21 318 836,67	3,0%
Hotele i restauracje	15 120 846,18	2,2%	21 751 469,91	3,1%
Informacja i komunikacja	23 729 439,11	3,5%	19 903 423,32	2,8%
Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	41 774 033,71	6,1%	48 668 618,26	6,9%
Obsługa nieruchomości	62 487 735,23	9,1%	86 626 121,98	12,2%
Działalność Naukowa i Techniczna	10 272 214,67	1,5%	18 140 373,11	2,6%
Usługi Administrowania i Działalność wspierająca	6 807 983,78	1,0%	5 311 010,90	0,8%
Administracja	6 371 979,32	0,9%	1 572 804,32	0,2%
Edukacja	3 126 606,00	0,5%	803 454,88	0,1%
Ochrona zdrowia	9 324 846,57	1,4%	3 923 085,94	0,6%
Kultura, Rozrywka i Rekreacja	3 286 333,42	0,5%	253 176,11	0,0%
Pozostała działalność usługowa	28 061 738,45	4,1%	15 680 675,32	2,2%
RAZEM	646 886 503,46	94,2%	664 329 009,65	93,9%

W działalności Banku nie występują znaczące koncentracje w segmenty rynku, podmioty, czy branże. W ocenie Banku ryzyko z tym związane kształtuje się na umiarkowanym poziomie.

5. Inne informacje.

5.1. Struktura należności Banku w podziale na kategorie (bez odsetek)

Podmiot	31.12.2015 r.		31.12.2016 r.	
	Kwota (w zł)	Wskaźnik struktury (w %)	Kwota (w zł)	Wskaźnik struktury (w %)
Sektor finansowy, w tym:	150.601.495,24	20,81	185.972.969,86	24,07
Należności normalne	150.601.495,24		174.152.905,28	
w tym lokaty	75.229.585,91		32.716.639,07	
Należności nieregularne			11.820.064,58	
Poniżej standardu			11.820.064,58	
Sektor niefinansowy, w tym:	565.231.997,13	78,12	584.976.697,36	75,73
Należności w sytuacji normalnej	524.819.191,67		526.740.860,87	
Należności nieregularne	40.412.805,46		55.235.836,39	
Poniżej standardu	599.608,26		24.652.966,49	
Wątpliwe	10.247.349,57		6.922.574,87	
Stracone	29.565.847,63		26.660.295,03	
Sektor budżetowy, w tym:	7.719.605,67	1,07	1.561.500,00	0,20
Należności w sytuacji normalnej	7.719.605,67		1.561.500,00	
Należności nieregularne				
Wątpliwe				
NALEŻNOŚCI OGÓŁEM	723.553.098,04	100,00	772.511.167,22	100,00

a) należności z odroczonym terminem zapłaty:

- sprzedane wierzytelności - 11.134.810,82 zł
- sprzedany budynek oddziału w Nowych Piekutach - 420.000,00 zł

b) należności przeterminowane i należności sporne, na które nie utworzono rezerw celowych lub nie dokonano odpisu aktualizującego - nie wystąpiły.

5.2. Bank w okresie objętym sprawozdaniem finansowym nie naliczał odsetek od ekspozycji kredytowych bilansowych na łączną wartość 14.716.287,85 zł, z tego:

- karty kredytowe - 128.809,27 zł,
- kredyty promocyjne - 212.697,16 zł,
- kredyty z zawieszoną spłatą odsetek - 14.374.781,42 zł.

5.3. Aktywa finansowe

- a) aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - nie występują;
- b) aktywa finansowe przeznaczone do obrotu w Banku - nie występują;
- c) kredyty i pożyczki udzielone przez Bank wykazano w punkcie 5.1;
- d) aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności - nie występują;

e) aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2015 r.	Wartość bilansowa na dzień 31.12.2016 r.
1.	Bony pieniężne	32.330.690,12	46.490.428,75
2.	Obligacje monetarnych instytucji finansowych	9.028.967,40	39.542.826,93
3.	Obligacje podmiotów sektora niefinansowego	8.262.195,54	8.275.075,51
4.	Obligacje instytucji rządowych szczebla centralnego	6.781.110,00	6.734.210,00
5.	Obligacje instytucji samorządowych	200.180,00	200.182,00
6.	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	121.500,00	121.500,00
7.	Akcje podmiotów sektora niefinansowego	1.864.715,00	1.641.396,90
8.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2.416.340,87	2.423.966,41
9.	Certyfikaty inwestycyjne	10.571.664,82	13.181.760,24
RAZEM		71.577.363,75	118.611.346,74

f) udziały mniejszościowe:

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2015 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2016 r.
1.	Akcje Banku Zrzeszającego	1.419.333,90	5.047.628,00
2.	Udziały banków spółdzielczych	110.972,34	39.972,34
3.	Udziały towarzystw ubezpieczeniowych	1.000,00	1.000,00
4.	Udziały IPS		5.000,00
4.	Udziały podmiotów sektora niefinansowego	22.500,00	22.500,00
5.	Rezerwa na udziały podmiotów sektora niefinansowego	-22.500,00	-22.500,00
RAZEM		1.531.306,24	5.093.600,34

5.4. Informacja o aktywach finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywach i zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, dla których nie było możliwe ustalenie w sposób wiarygodny wartości godziwej, ze wskazaniem oszacowanej wartości – nie wystąpiły.

6. Informacje o kredytach i pożyczkach oraz innych należnościach Banku, a także o instrumentach zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym, wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

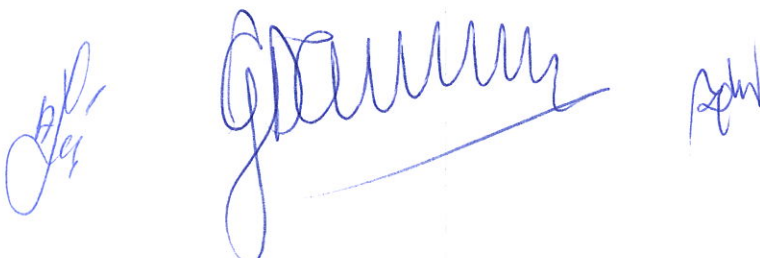
- 6.1 wartość kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu, jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy - nie wystąpiły;
- 6.2 wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe na dzień sprawozdawczy, bez uwzględnienia wartości instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym - nie wystąpiły;
- 6.3 wartość, o którą instrumenty zabezpieczające przed ryzykiem kredytowym zmniejszają wartość ekspozycji na ryzyko kredytowe - nie wystąpiły;
- 6.4 wartość zmiany, w danym okresie sprawozdawczym i narastająco, wartości godziwej kredytów i pożyczek oraz innych należności Banku, która wynika ze zmian ryzyka kredytowego – nie wystąpiły;
- 6.5 wartość zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczających przed ryzykiem kredytowym zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu, jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy, jaka wystąpiła w danym okresie sprawozdawczym i narastająco – nie wystąpiły.

7. Informacje o zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, wykazując odrębnie:

- 7.1 wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych przy początkowym ujęciu, jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy – nie wystąpiły;
- 7.2 wartość zobowiązań finansowych zakwalifikowanych, jako przeznaczone do obrotu - nie wystąpiły;
- 7.3 różnicę pomiędzy wartością bilansową zobowiązań finansowych a wartością, którą Bank byłby zobowiązany zapłacić w terminie wymagalności - nie wystąpiły.

8. Dane o wartości posiadanych instrumentów finansowych, z uwzględnieniem:

- 8.1 instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie giełdowym (na rynku regulowanym) – obligacje skarbowe wartość bilansowa: 6.734.210,00 zł,
- 8.2 instrumenty finansowe znajdujące się w obrocie pozagiełdowym - nie wystąpiły,

8.3 papiery wartościowe z nieograniczoną zbywalnością, nieznajdujące się w obrocie na rynku regulowanym (wartość bilansowa):

Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2015 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2016 r.
1.	Jednostki uczestnictwa w funduszach inwestycyjnych	2.416.340,87	2.423.966,41
2.	Certyfikaty depozytowe BPS, SGB		
3.	Bony pieniężne	32.330.690,12	46.490.428,75
4.	Certyfikaty inwestycyjne	10.571.664,82	13.181.760,24
5.	Obligacje korporacyjne	8.262.195,54	8.275.075,51
6.	Obligacje komunalne (miasta, gminy, powiaty, województwa, związki miast, związki gmin, związki powiatów)	200.180,00	200.182,00
7.	Obligacje komercyjne banków	9.028.967,40	39.542.826,93

8.4. papiery wartościowe z ograniczoną zbywalnością:

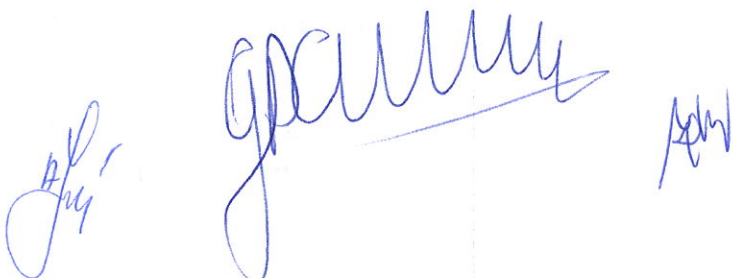
Lp.	Nazwa instrumentu finansowego	Wartość wg stanu na 31.12.2015 r.	Wartość wg stanu na 31.12.2016 r.
1.	Akcje Banku Zrzeszającego	1.419.333,90	1.945.363,00
2.	Udziały banków spółdzielczych	110.972,34	39.972,34
3.	Udziały towarzystw ubezpieczeniowych	1.000,00	1.000,00
4.	Udziały IPS		5.000,00
4.	Akcje pozostałych instytucji sektora finansowego	121.500,00	121.500,00
5.	Akcje podmiotów niefinansowych	1.864.715,00	1.641.396,90

8.5. wartość rynkowej instrumentów finansowych w przypadku, gdy jest różna od wartości wykazywanej w bilansie – nie wystąpiły.

9. Informacje o zawartych przez Bank umowach, których skutkiem będzie powstanie instrumentu finansowego - nie wystąpiły.
10. Informacje o posiadanych udziałach i akcjach, w podziale na jednostki zależne, współzależne i stowarzyszone - nie wystąpiły.
11. Informacje o wartości posiadanych udziałów i akcji w jednostkach podporządkowanych, które Bank przeznaczył do sprzedaży – nie wystąpiły.
12. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych ujawnieniu podlegają informacje o wartości i kategorii przekwalifikowanych aktywów oraz o przyczynach przekwalifikowania – nie wystąpiły.
13. W przypadku przekwalifikowania składnika aktywów finansowych z kategorii aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,

aktywów dostępnych do sprzedaży, albo z kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności – nie wystąpiły.

14. W przypadku przeniesienia praw majątkowych zakwalifikowanych do aktywów finansowych (przeniesienie aktywów), które nie są wyłączone z bilansu, ujawnieniu podlegają następujące informacje w odniesieniu do każdej kategorii aktywów finansowych - nie wystąpiły.
15. Informacje o zastawie na mieniu Banku, wraz z postanowieniami i warunkami ustanowienia zastawu oraz wartości bilansowej składników aktywów finansowych, które Bank zastawił, jako zabezpieczenie zobowiązań - nie wystąpiły.
16. Informacje o posiadanych instrumentach finansowych z wbudowanymi instrumentami pochodnymi - nie wystąpiły.
17. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku – nie dotyczy.
18. Informacje o należnościach od banków prowadzących działalnością maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich - nie dotyczy.
19. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o należnościach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych - nie dotyczy.
20. Informacje dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego Banku o zobowiązaniach od Krajowego Depozytu i giełdowych izb rozrachunkowych: zobowiązania wobec funduszu rozliczeniowego, zobowiązania wobec funduszu rekompensat - nie dotyczy.
21. Informacje o należnościach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na należności od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku – nie dotyczy.
22. Informacje o zobowiązaniach od podmiotów prowadzących regulowane rynki papierów wartościowych i giełdy towarowe, w podziale na zobowiązania od poszczególnych giełd i spółek prowadzących rynek pozagiełdowy, dotyczące wydzielonego organizacyjnie biura maklerskiego banku - nie dotyczy.
23. Informacje o zobowiązaniach od banków prowadzących działalność maklerską, domów maklerskich i towarowych domów maklerskich - nie dotyczy.
24. Informacje o zmianach wartości funduszy wydzielonych dla oddziałów zagranicznych, z uwzględnieniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń, z podziałem na poszczególne podmioty, oraz stanu na dzień 30.09.2016 r. - nie dotyczy.

25. Dane dotyczące zmian stanu wartości niematerialnych i prawnych.

25.1 Zmiany stanu wartości niematerialnych i prawnych:

Nazwa wartości niematerialnych i prawnych grupy	Stan na początek roku obrotowego	Przychody	Rozchody	Stan na 31.12.2016 r.
1	2	3	4	5
Prawa majątkowe – licencje	681.333,95	138.264,30	10.996,20	819.598,25
Pozostałe	61.751,08			61.751,08
RAZEM	743.085,03	138.264,30	10.996,20	870.353,13

Umorzenie – amortyzacja wartości niematerialnych i prawnych:

Nazwa wartości niematerialnych i prawnych grupy	Stan na początek roku obrotowego	Amortyzacja za rok	Inne zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2016 r.	Stan na początek roku obrotowego (netto)	Stan na 31.12.2016r. (netto)
1	2	3	4	5	6	7	8
Prawa majątkowe – licencje	590.921,00	54.216,92			645.137,92	90.412,95	174.460,33
Pozostałe	61.751,08				61.751,08		
RAZEM	652.672,08	54.216,92		10.996,20	695.892,80	90.412,95	174.460,33

25.2 Wartość obcych wartości niematerialnych prawnych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 Ustawy – nie dotyczy.

26. Dane dotyczące użytkowanych rzeczowych aktywów trwałych.

26.1 Zmiany stanu rzeczowych aktywów trwałych:

Nazwa rzeczowych aktywów trwałych – grupa	Stan na początek roku obrotowego	Przychody	Rozchody	Stan na 31.12.2016r.
1	2	3	4	5
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania - grupa 0	36.736,76			36.736,76
Budynki i budowle - grupy 1-2	2.988.076,92			2.988.076,92
Maszyny i urządzenia - grupa 3-6	595.378,15	37.766,68	12.879,66	620.265,17
Środki transportu – grupa 7	274.904,09	175.171,90		450.075,99
Narzędzia i przyrządy, wyposażenie – grupa 8	2.542.782,34		4.425,31	2.538.357,03
Środki trwale w budowie	3.444,00	30.750,00	3.444,00	30.750,00
Inwestycje w obcych środkach trwałych	739.010,83		12.314,68	726.696,15
RAZEM	7.180.333,09	243.688,58	33.063,65	7.390.958,02

Umorzenie – amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych:

Nazwa rzeczowych aktywów trwałych – grupa	Stan na początek roku obrotowego	Amortyzacja	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2016 r.	Stan na początek roku obrotowego (netto)	Stan na 31.12.2016 r. (netto)
1	2	3	4	5	6	7
Grunty oraz prawo wieczystego użytkowania - grupa 0	12.781,58	918,42		13.700,00	23.955,18	23.036,76
Budynki i budowle - grupy 1-2	657.809,80	74.701,92		732.511,72	2.330.267,12	2.255.565,20
Maszyny i urządzenia - grupa 3-6	349.297,31	70.482,06	9.572,10	410.207,27	246.080,84	210.057,90
Środki transportu – grupa 7	157.471,33	48.643,87		206.115,20	117.432,76	243.960,79
Narzędzia i przyrządy, wyposażenie – grupa 8	2.305.401,10	121.328,19	4.425,31	2.422.303,98	237.381,24	116.053,05
Środki trwałe w budowie					3.444,00	30.750,00
Inwestycje w obcych środkach trwałych	347.923,51	66.930,67	9.954,29	404.899,89	391.087,32	321.796,26
RAZEM	3.830.684,63	383.005,13	23.951,70	4.189.738,06	3.349.648,46	3.201.219,96

26.2 Wartość obcych środków trwałych używanych na podstawie umowy, o której mowa w art. 3 ust. 4 Ustawy – Bank posiada w ewidencji środków trwałych 4 samochody osobowe o łącznej wartości netto 243.960,79 zł.

27. Informacje na temat aktywów przejętych za długi w podziale na nieruchomości i pozostałe składniki majątku - nie dotyczy.

28. Informacje o aktywa trwałych przeznaczonych do zbycia - nie dotyczy.

29. Wykaz pozycji czynnych i biernych rozliczeń międzyokresowych kosztów przychodów przyszłych okresów oraz przychodów zastrzeżonych.

Tytuły	Stan na:	
	31.12.2015r.	31.12.2016 r.
1. Rozliczenia międzyokresowe czynne, z tego:	1.690.118,78	
a) Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.451.275,00	1.562.139,00
b) Pozostałe rozliczenia międzyokresowe, w tym:	238.843,78	145.995,83
– prenumeraty		
– pozostałe	238.843,78	145.995,83
2. Koszty i przychody rozliczone w czasie oraz zastrzeżone, w tym:	7.025.254,33	6.790.907,89
a) Rozliczenia międzyokresowe kosztów bierne, w tym:		
– rozmowy telefoniczne		
– koszty KIR		
– pozostałe		
b) Przychody przyszłych okresów oraz zastrzeżone, w tym:	7.025.254,33	6.790.907,89
– odsetki zastrzeżone od należności nieregularnych	7.025.254,33	6.790.907,89
– przychody pobrane z góry		

30. Dane o strukturze własności kapitału podstawowego.

Nazwa grupy udziałowców	Liczba udziałów	Wartość nominalna udziału	Wartość udziałów zadeklarowanych ogółem
1. Osoby fizyczne	5676	250,00	1.419.000,00
2. Osoby prawne	12040	250,00	3.010.000,00
OGÓŁEM	17716		4.429.000,00

W Banku nie wystąpili udziałowcy posiadający ponad 5% głosów na Zebraniu Przedstawicieli.

31. Dane o uprzywilejowaniu i ograniczeniu praw związanych z daną grupą akcji, w tym dotyczących podziału dywidend i zwrotu kapitału – nie dotyczy.

32. Informacje o akcjach własnych będących w posiadaniu Banku lub w posiadaniu jednostek zależnych, współzależnych i stowarzyszonych – nie dotyczy.

33. Informacje o zobowiązaniach z tytułu zatwierdzonej do wypłaty dywidendy lub nadwyżki bilansowej – nie dotyczy

34. Informacje w zakresie zobowiązań podporządkowanych obejmujące:

- 1) wartość poszczególnych pożyczek oraz waluty, w jakich zostały zaciągnięte,
- 2) warunki oprocentowania i terminy wymagalności pożyczek:

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość pożyczki (zł)	Oprocentowanie	Terminy wymagalności
1.	Pożyczka z BPS S.A.	8.000.000,00	0,95 stopy redyskonta weksli	19.06.2019 r.
2.	Pożyczka z BPS S.A.	14.000.000,00	0,95 stopy redyskonta weksli	05.11.2020 r.
Razem		22.000.000,00		

35. Informacja o stanie i zmianach rezerw celowych.

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie lub przeniesienie	Rozwiązanie	Stan rezerw 31.12.2016 r.	Wymagany poziom rezerw celowych
1. Rezerwy celowe od należności od sektora finansowego		2.356.876,33			2.356.876,33	2.356.876,33
- poniżej standardu		2.356.876,33			2.356.876,33	2.356.876,33
2. Rezerwy celowe od należności od sektora niefinansowego, w tym:	10.653.518,72	21.627.805,04	6.062.965,12	8.900.031,50	17.318.327,14	17.318.327,14
- w sytuacji normalnej	421.490,46	600.251,89	64.631,28	596.979,73	360.131,34	360.131,34
- poniżej standardu	104.862,35	3.224.831,53	1.005.223,08	34.295,61	2.290.175,19	2.290.175,19
- wątpliwe	582.198,53	977.148,36	534.060,92	853.429,46	1.239.978,35	1.239.978,35
- stracone	9.544.967,38	16.825.573,26	-5.527.171,68	7.415.326,70	13.428.042,26	13.428.042,26
3. Rezerwy celowe od należności sektora budżetowego						
RAZEM	10.653.518,72	23.984.681,37	6.062.965,12	8.900.031,50	19.675.203,47	19.675.203,47

36. Dane o rezerwach na przyszłe zobowiązania według rodzaju zobowiązania.

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Rozwiązanie	Stan rezerw na 31.12.2016 r.
Rezerwa na nagrody jubileuszowe					
Rezerwa na odprawy emerytalne	80.880,64	18.655,17			99.535,81
Rezerwa na premię	160.000,00	470.000,00	630.000,00		0,00
Rezerwa na ryzyko ogólne	386.624,30				386.624,30
Rezerwa na zobowiązania pozabilansowe	419.996,26	424.890,91		389.926,98	454.960,19
Rezerwa na skutki postępowania sądowego					
RAZEM	1.047.501,20	913.546,08	630.000,00	389.926,98	941.120,30

37. Dane o stanie odpisów aktualizujących, z wyłączeniem rezerw celowych, według rodzajów aktywów, ze wskazaniem stanu na początek roku obrotowego, zwiększeń i zmniejszeń oraz stanu 31.12.2016 r.

Treść	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenie	Wykorzystanie	Zmniejszenie	Stan na koniec roku obrotowego
Instrumenty finansowe:					
- obligacje	-111.385,00	-208.515,00			-319.900,00
- jednostki uczestnictwa	278.192,10	7.625,54			285.817,64
- certyfikaty	472.160,59		208.980,31	36.724,82	226.455,46
- udziały					
RAZEM	638.967,69	-200.890,00	208.980,31	36.724,82	192.373,10

38. Dane o zobowiązaniach pozabilansowych w tym warunkowych z tytułu udzielonych zabezpieczeń.

Poz.	Wyszczególnienie	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.
I.	1. Zobowiązania warunkowe udzielone	88.374.116,65	88.647.399,70
	a) finansowe	60.819.150,37	61.170.696,36
	b) gwarancyjne	27.554.966,28	27.476.703,34
	2. Zobowiązania warunkowe otrzymane	41.600.000,00	11.000.000,00
	a) finansowe	41.600.000,00	11.000.000,00
	b) gwarancyjne		
II.	Zobowiązania związane z realizacją operacji kupna/sprzedaży		
III.	Pozostałe	279.912.085,12	326.853.890,69
	a) zabezpieczenia	278.974.523,84	318.749.642,30
	b) pozostałe	937.561,28	8.104.248,39

38.1 Wykaz udzielonych gwarancji i poręczeń, w tym wekslowych oraz innych udzielonych zobowiązań o charakterze gwarancyjnym.

Udzielone gwarancje i poręczenia, w tym wekslowe oraz inne udzielone zobowiązania o charakterze gwarancyjnym.

Wyszczególnienie	Stan w zł	
	31.12.2015 r.	31.12.2016 r.
Gwarancja udzielone w tym:		
- podmioty niefinansowe	27.068.732,13	26.990.469,19
- instytucje samorządowe	486.234,15	486.234,15
RAZEM	27.554.966,28	27.476.703,34

38.2 Gwarancje i poręczenia emisji udzielone emitentom – nie wystąpiły.

38.3 Kontrakty opcji subskrypcji lub sprzedaży akcji zwykłych Banku – nie wystąpiły.

38.4 Informacje o zaproponowanej wypłacie dywidendy, jeśli nie została ona formalnie zatwierdzona, a także o jakichkolwiek nieujętych skumulowanych dywidendach z akcji uprzywilejowanych – nie dotyczy.

38.5 Szczegółowe dane o aktywach Banku, które stanowią zabezpieczenie zobowiązań Banku oraz zobowiązań strony trzeciej, a także o wartości zobowiązań Banku podlegających zabezpieczeniu tymi aktywami – nie wystąpiły.

38.6 Informacje na temat nie ujętych w bilansie transakcji z przyrzeczeniem odkupu – nie dotyczy.

38.7 Informacje o udzielonych zobowiązaniach finansowych, w tym o udzielonych zobowiązaniach nieodwołalnych - podano w punkcie 38.1.

Powyższa kwota dotyczy przyznanych a nie wykorzystanych kredytów przez osoby prawne, osoby fizyczne i jednostki nieposiadające osobowości prawnej. Uruchomienie w/w kredytów jest określone stosownymi warunkami w zawartych umowach.

Pozostałe pozycje pozabilansowe w kwocie 326.853.890,69 zł dotyczą przyjętych zabezpieczeń do udzielonych kredytów w kwocie 318.749.642,30 zł, spisanych wierzytelności kredytowych w kwocie 7.876.438,90 zł. i zobowiązań z tytułu używania środków trwałych na podstawie umów leasingu w kwocie 190.985,86 zł. Przyjęte zabezpieczenia to głównie hipoteki na nieruchomościach, zastawy rejestrowe i pozostałe.

38.8 Informacje o wartości nominalnej instrumentów bazowych na instrumenty pochodne – nie występują.

39. Stosowane przez Bank zasady rachunkowości zabezpieczeń z uwzględnieniem podziału na zabezpieczenie wartości godziwej, zabezpieczenie przepływów środków pieniężnych oraz zabezpieczenie inwestycji w podmiocie zagranicznym – nie dotyczy.

40. Dane na temat znaczących warunków umów dotyczących instrumentów finansowych, które mogą wpływać na wartość terminu i stopień pewności przyszłych przepływów środków pieniężnych, z uwzględnieniem podziału na rodzaje aktywów i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych - nie dotyczy.

41. Informacje z zakresu rachunku zysków i strat.

41.1 Informacje o przychodach, w tym z tytułu prowizji, i kosztach prowadzenia przez Bank działalności maklerskiej – nie dotyczy.

41.2 Dane o odpisach amortyzacyjnych środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych.

Nazwa – Grupa	Amortyzacja za 2015 r.	Amortyzacja za 2016 r.
Środki trwałe:	348.059,91	383.005,13
Grunty - 0	918,42	918,42
Budynki i lokale - 1	138.617,16	141.632,59
Budowle - 2		
Kotły i maszyny energetyczne - 3		
Maszyny i urządzenia ogólnego zastosowania - 4	35.886,79	45.245,79
Maszyny i urządzenia specjalistyczne - 5		
Urządzenia techniczne - 6	24.228,04	25.236,27
Środki transportu - 7	8.672,34	48.643,87
Wyposażenie - 8	139.737,16	121.328,19
Wartości niematerialne i prawne:	55.111,03	54.216,92
RAZEM	403.170,94	437.222,05

Aktualizacji wartości majątku trwałego rzeczowego i finansowego w okresie 2016 roku nie przeprowadzano.

41.3 Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży były wyceniane do poziomu wartości godziwej, a skutki wyceny zwiększały bądź zmniejszały kapitał z aktualizacji wyceny:

- jednostki uczestnictwa TFI AGRO – skutek wyceny: 170.354,10 zł, spadek w okresie 2016 r. o kwotę 9.721,97 zł,
- certyfikaty inwestycyjne Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego AGRO Ziemi – skutek wyceny: 73.951,06 zł, spadek w 2016 r. o kwotę 109.866,70 zł,
- certyfikaty inwestycyjne Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego AGRO Technologiczny - skutek wyceny : 221.104,40 zł, przyrost w okresie 2016 r. o kwotę 221.104,40 zł.
- certyfikaty inwestycyjne Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego AGRO Automotiv- skutek wyceny: -68.600,00 zł
- jednostki uczestnictwa AGIO Kapitał Plus Fundusz Inwestycyjny Otwarty - skutek wyceny: 115.463,54 zł, przyrost wartości w 2016 r. o kwotę 17.347,54 zł.
- obligacje skarbowe skutek wyceny: -319.900,00 zł, spadek wartości o 46.900,00 zł

41.4 W okresie roku Bank sprzedał :

akcje BPS SA – zysk w kwocie 134.000,00 zł. ,

certyfikaty inwestycyjne FIZ Agro Ziemski- zysk w kwocie 502.699,06 zł

obligacje Marka SA – strata w kwocie 16.000,00 zł

certyfikaty inwestycyjne BPS FIZ – strata na sprzedaży 147.765,51 zł.

akcje IT Card SA – zysk ze sprzedaży 3.494.600,00 zł

41.5 Informacje o przychodach i kosztach z tytułu sprzedanych aktywów finansowych, których wartość godziwa nie mogła być wcześniej wiarygodnie wyceniona, ze wskazaniem wartości bilansowej aktywów ustalonej nadziei sprzedaży – nie wystąpiły.

41.6 Informacje o zyskach i stratach nadzwyczajnych – nie wystąpiły.

41.7 Informacje o dokonanych odpisach aktualizujących lub rezerwach celowych należności nieściągalnych, z podziałem na tytuły odpisów, i sposób dokonania odpisu w ciężar utworzonych rezerw, w ciężar kosztów operacji finansowych oraz w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych, z wyszczególnieniem strat poniesionych z tytułu kredytów i pożyczek.

Tytuł odpisu	Sposób dokonania odpisu		
	w ciężar utworzonych rezerw	w ciężar kosztów operacji finansowych	w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych
Przeniesienie do ewidencji pozabilansowej	6.062.964,61		

Straty poniesione z tytułu kredytów i pożyczek w okresie 2016 r. wyniosły: 0,00 zł.

Informację o rodzajach utworzonych rezerw podano w punkcie 35 informacji dodatkowej.

41.8 Informacje o przychodach z tytułu dywidend, w podziale na jednostki, od których otrzymano dywidendy - nie dotyczy.

41.9 Informacje o nakładach poniesionych w związku z nabyciem lub wytworzeniem środków trwałych w budowie, wartości niematerialnych i prawnych.

Nakłady	Poniesione w bieżącym roku obrotowym
1. Wartości niematerialne i prawne	138.264,30
2. Środki trwałe (w tym w budowie)	243.688,58
RAZEM	381.952,88

41.10 Propozycje podziału zysku lub pokrycia straty za rok obrotowy .

Wyszczególnienie	Kwota
Zysk finansowy brutto za 2016 r.	1.774.485,58
Podatek dochodowy bieżący	-1.651.863,00
Podatek dochodowy odroczony	23.235,00
Zysk netto do podziału - proponuje się przeznaczyć na:	145.857,58
Fundusz zasobowy	145.857,58
Oprocentowanie udziałów	

41.11 Informacje o przychodach, kosztach i wynikach działalności zaniechanej w roku obrotowym lub przewidzianej do zaniechania w następnym okresie sprawozdawczym, wraz z wyjaśnieniami przyczyn zaniechania – nie dotyczy.

42. Informacje o wartości aktywów i utworzonej rezerwy na odroczony podatek dochodowy.

Wyszczególnienie	Stan na początek roku obrotowego	Zwiększenia	Zmniejszenia	Stan na 31.12.2016 r.
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	355.601,00	48.343,00		403.944,00
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	1.451.275,00	110.864,00		1.562.139,00

Rozliczenie rezerwy i aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

Rezerwy odniesione na:		Aktywa odniesione na:	
Wynik finansowy	Kapitał własny	Wynik finansowy	Kapitał własny
80.544,00	-32.201,00	103.779,00	7085,00

Podatek dochodowy obciążający wynik finansowy 2016 roku wynosił: 1.675.098,00 zł, z tego:

- a) Część bieżąca - 1.651.863,00 zł
- b) Część odroczone 23.235,00 zł

43. Zagregowane dane dotyczące:

43.1 Korzystania z kredytów, pożyczek, gwarancji lub poręczeń przez pracowników, członków zarządu lub organów nadzorczych, ze wskazaniem warunków oprocentowania i terminów spłaty.

Stan zadłużenia z tytułu udzielonych kredytów pracownikom Banku, członkom Zarządu i członkom Rady Nadzorczej przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	Liczba osób korzystających z kredytu	Zaangażowanie bilansowe	Zaangażowanie pozabilansowe	RAZEM
Rada Nadzorcza	5	2.580.298,00	156.328,00	2.736.626,00
Zarząd	3	123.960,00	76.828,00	200.788,00
Pracownicy	61	1.874.093,00	196.945,00	2.071.038,00

Nie udzielano pożyczek, gwarancji lub poręczeń. Wyżej wymienione kredyty znajdują się w sytuacji normalnej i zostały udzielone na warunkach ogólnie dostępnych. Oprocentowanie kredytów wynosi od 1,20% do 9,25%. Wyżej wymienione zadłużenie dotyczy następujących terminów:

- a) do 1 roku - 1.258.296,00 zł
- b) od 1- 3 lat - 41.194,00 zł
- c) powyżej 3 lat - 3.278.861,00 zł.

43.2 Wynagrodzenia, łącznie z wynagrodzeniem z zysku, wypłaconych lub należnych członkom Zarządu lub organów nadzorczych Banku.

Wyszczególnienie	31.12.2016 r.
Rada Nadzorcza	40.700,00
Zarząd	726.000,00

Z nadwyżki bilansowej za 2015 r. nie wypłacono żadnych nagród.

43.3. Przeciętne w roku obrotowym zatrudnienia, w przeliczeniu na etaty:

Przeciętne zatrudnienie (w etatach) w okresie 12 miesięcy 2016 r. wyniosło 153,93 etaty.

43.4 Koszty związane z utworzeniem rezerw na przyszłe zobowiązania wobec pracowników, z wyszczególnieniem tytułów:

W okresie sprawozdawczym Bank utworzył rezerwy na przyszłe zobowiązania wobec pracowników w wysokości 18.655,17 zł, z tego:

- a) na nagrody jubileuszowe - 0,00 zł
- b) na odprawy emerytalne - 18.655,17 zł
- c) rezerwa na premię - 0,00 zł

43.5 kosztów poniesionych na finansowanie pracowniczych programów emerytalnych – nie dotyczy.

44. Informacje o transakcjach z podmiotami powiązаныmi z Bankiem kapitałowo lub organizacyjnie, z uwzględnieniem zasad polityki kredytowej Banku oraz procentowego udziału przypadającego na transakcje z tymi podmiotami .

W 2016 roku bank udzielił podmiotom powiązanyм kapitałowo kredytów na kwotę 8.088.400,00zł . Aktualne saldo na dzień 31.12.2016 r. wynosi 7.576.691,70 zł co stanowi 1,3% obliга kredytowego banku.

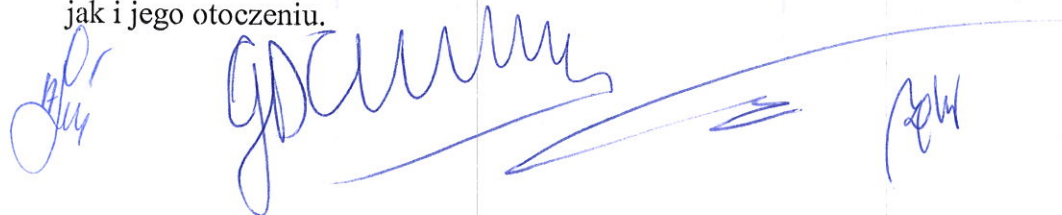
45. Informacje o istotnych transakcjach (wraz z ich kwotami) zawartych przez Bank na innych warunkach niż rynkowe ze stronami powiązanyми, przez które rozumie się jednostki powiązane oraz:

- 1) osobę, która jest członkiem organu zarządzającego lub nadzorującego Banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
- 2) osobę, która jest małżonkiem lub osobą faktycznie pozostającą we wspólnym pożyciu, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia, przysposobionym lub przysposabiającym, osobą związaną z tytułu opieki lub kurateli w stosunku do którejkolwiek z osób będących członkami organu zarządzającego lub nadzorującego Banku lub jednostki z nim powiązanej, lub
- 3) jednostkę kontrolowaną, współkontrolowaną lub inną jednostkę, na którą znaczący wpływ wywiera lub posiada w niej znaczącą ilość głosów, bezpośrednio albo pośrednio, osoba o której mowa w pkt 1 i 2, lub
- 4) jednostkę realizującą program świadczeń pracowniczych po okresie zatrudnienia, skierowany do pracowników banku lub jednostki powiązanej
 - wraz z informacjami określającymi charakter tych transakcji; informacje dotyczące poszczególnych transakcji mogą być zgrupowane według ich rodzaju, z wyjątkiem przypadku, gdy informacje na temat poszczególnych transakcji są niezbędne dla zrozumienia ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie wystąpiły.

46. Informacje o celach i zasadach zarządzania ryzykiem.

Podejmowanie ryzyka wiąże się nierozdzielnie z prowadzoną przez Bank działalnością, powodując konieczność koncentrowania uwagi na powstających zagrożeniach oraz stałego poszukiwania form obrony przed tymi zagrożeniami.

Wprowadzony w Banku system zarządzania ryzykiem ma więc na celu przede wszystkim zapewnienie ostrożnego i stabilnego zarządzania ryzykiem bankowym, gwarantujące odpowiedni poziom bezpieczeństwa przy zachowaniu rentowności działalności, uwzględniające skalę prowadzonej działalności oraz zmiany zachodzące w samym Banku jak i jego otoczeniu.

Zadaniem systemu zarządzania ryzykiem jest identyfikowanie, pomiar i szacowanie, limitowanie, monitorowanie, raportowanie oraz kontrolowanie występującego w działalności Banku ryzyka służące zapewnieniu realizacji celów działania Banku.

Wprowadzona w Banku struktura organizacyjna jest dostosowana do skali działania Banku oraz profilu ponoszonego przez Bank ryzyka, ma na celu zapewnienie niezależności funkcji pomiaru, monitorowania i kontrolowania ryzyka od działalności operacyjnej, z której wynika podejmowanie przez Bank ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Banku odbywa się na podstawie pisemnych regulacji, znanych wszystkim pracownikom biorącym udział w procesie zarządzania ryzykiem, podlegającym regularnym weryfikacjom mającym na celu ich dostosowanie do zmian profilu ryzyka i otoczenia gospodarczego Banku.

Wewnętrzne procedury Banku w zakresie zarządzania ryzykiem wskazują zasady służące określeniu wielkości podejmowanego ryzyka, zasady zarządzania ryzykiem, limity ograniczające ryzyko i zasady postępowania w przypadku przekroczenia limitów oraz przyjęty system sprawozdawczości zarządczej.

46.1. Ryzyko rynkowe.

46.1.a Ryzyko walutowe

Bank zdefiniował ryzyko walutowe, jako ryzyko poniesienia straty wynikającej ze zmian kursów walut.

Zarządzanie ryzykiem walutowym ma na celu kształtowanie struktury aktywów i pasywów walutowych w sposób zapewniający ograniczenie niebezpieczeństwa niekorzystnego wpływu zmian kursów walut na sytuację finansową Banku.

Podstawowym celem Banku jest utrzymywanie pozycji walutowej całkowitej w wysokości, która nie wiąże się z koniecznością utrzymywania regulacyjnego wymogu kapitałowego na ryzyko walutowe.

Sformalizowane zasady zarządzania ryzykiem walutowym znajdują się w „Instrukcji zarządzania ryzykiem walutowym”.

46.1.b Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej oznacza dla Banku ryzyko narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku oraz posiadanych kapitałów (funduszy) na niekorzystny wpływ zmian niezależnych od Banku rynkowych stóp procentowych.

Celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest maksymalizacja marży odsetkowej w warunkach zmienności rynkowych stóp procentowych oraz minimalizacja negatywnego wpływu zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy.

Stosowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem stopy procentowej znajdują się w „Instrukcji pomiaru, limitowania, raportowania i kontroli ryzyka stopy procentowej”.

46.2. Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to dla Banku ryzyko nieoczekiwanego niewykonania zobowiązania lub pogorszenia się zdolności kredytowej zagrażającej wykonaniu zobowiązania. Ryzyko to wpływa w sposób najbardziej istotny na działalność Banku, ponieważ niespłacenie udzielonych należności wiąże się z poniesieniem przez Bank ewentualnych dużych strat. Ryzyko kredytowe obejmuje w Banku ryzyko kontrahenta, ryzyko koncentracji, ryzyko rezydualne oraz ryzyko wynikające z detalicznych i zabezpieczonych hipotecznie ekspozycji kredytowych.

Nadrzędnym celem Banku w zakresie zarządzania ryzykiem kredytowym jest utrzymywanie stabilnego, zrównoważonego i zdywersyfikowanego pod względem jakości i wartości portfela kredytowego, równocześnie cechującego się wysoką dochodowością oraz bezpieczeństwem rozumianym jako minimalizacja ryzyka wystąpienia kredytów zagrożonych.

Stosowane w Banku zasady zarządzania ryzykiem kredytowym znajdują się w „Instrukcji zarządzania ryzykiem kredytowym”.

46.3. Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko utraty zdolności do terminowego wywiązywania się z bieżących i przyszłych zobowiązań bilansowych i pozabilansowych w terminie ich wymagalności bez ponoszenia nie akceptowalnych strat.

Ryzyko płynności ma podstawowe znaczenie dla stabilności i bezpieczeństwa działania Banku.

Celem strategicznym Banku w zarządzaniu płynnością jest pełne zabezpieczenie jego płynności, minimalizacja ryzyka utraty płynności przez Bank w przyszłości oraz optymalne zarządzanie nadwyżkami środków finansowych. Realizacja strategii zarządzania płynnością następuje poprzez równoczesne zarządzanie aktywami i pasywami oraz pozycjami pozabilansowymi Banku.

Formalne zasady zarządzania ryzykiem płynności przedstawia „Instrukcja monitorowania, pomiaru i kontroli ryzyka płynności”.

46.4. Ryzyko operacyjne

Ryzyko operacyjne zostało przez Bank określone, jako ryzyko straty wynikające z nieodpowiednich lub zawodnych procedur wewnętrznych, błędów ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych, obejmując również ryzyko prawne.

Celem nadrzędnym w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym jest utrzymanie narażenia Banku na ryzyko operacyjne na akceptowalnym przez Zarząd i Radę Nadzorczą Banku, bezpiecznym dla działania i rozwoju Banku poziomie.

Szczegółowe zasady stosowane w Banku w zakresie zarządzania ryzykiem operacyjnym znajdują się w „Instrukcji zarządzania ryzykiem operacyjnym”.

47. Informacje dla wszystkich rodzajów aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zarówno bilansowych, jak i pozabilansowych.

47.1 Na temat obciążenia ryzykiem stopy procentowej, w tym umowne daty zmiany oprocentowania lub terminy płatności:

Terminy przeszacowania w pełnych złotych	Wyszczególnienie	
	Aktywa wrażliwe na zmianę oprocentowania	Pasywa wrażliwe na zmianę oprocentowania
Instrumenty o stopie zarządzanej przez Bank	81.234.550	241.543.003
Do 1 dnia (włącznie)	76.064.524	58.416.571
Od 2 dni roboczych do tygodnia	46.507.193	20.177.383
Powyżej tygodnia do 1 miesiąca	308.128.251	118.983.579
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	324.650.938	148.971.728
Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy	6.015.176	144.459.175
Powyżej 6 miesięcy do 1 roku	500.400	24.863.492
Powyżej 1 roku do 2 lat	5.659.680	69.869.652
Powyżej 2 lat	5.393.125	

47.2 Na temat obciążenia ryzykiem kredytowym, w tym sumy wartości ekspozycji kredytowych będących aktywami lub zobowiązaniami pozabilansowymi, pomniejszone o wartość utworzonych rezerw celowych i odpisów aktualizujących bez uwzględnienia zabezpieczeń prawnych, która jest podstawą kalkulacji wymogu kapitałowego, o którym mowa w art. 128 ustawy – Prawo bankowe.

Ryzyko kredytowe na dzień 31.12.2016 r. w Spółdzielczym Banku Rozwoju kształtowało się na podwyższonym poziomie. Wskaźnik jakości kredytów liczony jako udział kredytów z utratą wartości (zagrożonych) w portfelu kredytowym ogółem (w wartości bilansowej brutto) na koniec 2016 roku wyniósł 12,16%. Bank oczekuje obniżenia wskaźnika udziału należności zagrożonych w portfelu ogółem. W celu odzyskiwania kredytów zagrożonych, Bank systematycznie podejmuje wszelkie przewidziane prawem działania. Wobec kredytobiorców posiadających kredyty w kategorii „zagrożone” Bank prowadzi systematyczny monitoring, podejmuje działania restrukturyzacyjne polegające między innymi na zawieraniu umów ugody.

Na należności zagrożone tworzy rezerwy celowe. Łączna wartość odpisów (rezerwy celowe) z tytułu utraty wartości kredytów na koniec grudnia 2016 roku wyniosła 19.675 tys. zł, a wskaźnik pokrycia portfela kredytowego z utratą wartości odpisami (rezerwami) wyniósł 26,02%.

W celu ograniczenia ryzyka kredytowego Bank przyjmuje takie zabezpieczenia, które w dużej mierze gwarantują odzyskiwanie należności (hipoteki na nieruchomościach oraz zastawy rzeczy ruchomych). Wartość i jakość przyjętych zabezpieczeń ekspozycji kredytowych jest systematycznie monitorowana.

Łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego obliczany jest zgodnie z Rozporządzeniem UE w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych (Część Trzecia – Wymogi kapitałowe; Tytuł II – Wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka kredytowego; Rozdział 2 – Metoda standardowa).

(w pełnych złotych)

Wyszczególnienie	Wartość ekspozycji	Wartość ekspozycji ważonej ryzykiem	Wymóg kapitałowy
Ekspozycje wobec rządów centralnych lub banków centralnych	57.341.319	0	0
Ekspozycje wobec samorządów regionalnych lub władz lokalnych	1.524.948	304.990	24.399
Ekspozycje wobec podmiotów sektora publicznego	599.410	599.410	47.953
Ekspozycje wobec wielostronnych banków rozwoju	0	0	0
Ekspozycje wobec organizacji międzynarodowych	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji	189.492.756	4.487.479	358.998
Ekspozycje wobec przedsiębiorstw	173.559.279	131.570.997	10.525.680
Ekspozycje detaliczne	140.586.194	83.014.935	6.641.195
Ekspozycje zabezpieczone hipotekami na nieruchomościach	312.444.816	226.917.422	18.153.394
Ekspozycje, których dotyczy niewykonanie zobowiązań	15.588.094	16.559.251	1.324.740
Ekspozycje związane ze szczególnie wysokim ryzykiem	0	0	0
Ekspozycje w postaci obligacji zabezpieczonych	0	0	0
Ekspozycje stanowiące pozycje sekurytyzacyjne	0	0	0
Ekspozycje wobec instytucji i przedsiębiorstw posiadających krótkoterminową ocenę kredytową	0	0	0
Ekspozycje w postaci jednostek uczestnictwa lub udziałów w przedsiębiorstwach zbiorowego inwestowania	2.423.966	2.423.966	193.917
Ekspozycje kapitałowe	19.869.466	19.869.466	1.589.557
Inne pozycje	13.861.504	7.872.468	629.797
RAZEM	927.291.752	493.620.384	39.489.630

48. Analiza wiekowa przeterminowanych na dzień bilansowy wszystkich rodzajów aktywów finansowych w podziale na aktywa finansowe, w przypadku, w którym nastąpiła utrata wartości i pozostałe aktywa finansowe.

(w pełnych złotych)

Wyszczególnienie	Aktywa finansowe z rozpoznaną utratą wartości	Rezerwa celowa/ Odpis aktualizujący	Aktywa finansowe bez rozpoznanej utraty wartości	Rezerwa celowa/ Odpis aktualizujący
Nieprzeterminowane	39.985.877	5.262.226	513.082.392	274.334
Przeterminowane od 1 dnia <= 30 dni	1.028.254	218.024	12.193.944	17.465
Przeterminowane > 30 dni <= 90 dni	1.173.619	217.447	21.005.719	68.308
Przeterminowane > 90 dni <= 180 dni	1.777.864	403.786	14.932	24
Przeterminowane > 180 dni <= 1 rok	4.456.817	1.438.206	124	
Przeterminowane > 1 roku	27.194.513	11.775.383		

49. Informacje o charakterze i celu gospodarczym zawartych przez Bank umów nieuwzględnionych w bilansie w zakresie niezbędnym do oceny ich wpływu na sytuację majątkową, finansową i wynik finansowy Banku - nie dotyczy.

50. Informacje o prowadzonej przez Bank działalności powierniczej – nie dotyczy.

51. Informacje o sekurytyzacji aktywów Banku – nie dotyczy.

52. Informacje z zakresu rachunku przepływów środków pieniężnych.

52.1 Określenie środków pieniężnych przyjętych do rachunku przepływów środków pieniężnych, w tym ich strukturę na początek i koniec okresu sprawozdawczego.

Wyszczególnienie	Stan na 31.12.2015 r. (rok poprzedni)		Stan na 31.12.2016 r. (rok bieżący)	
	Wartość w zł	Struktura w %	Wartość w zł	Struktura w %
Kasa i operacje z Bankiem Centralnym	4.799.917,18	7,51	5.989.035,83	4,53
Należności od sektora finansowego w rachunku bieżącym	59.151.094,83	92,49	126.156.206,21	95,47
RAZEM	63.951.012,01	100,00	132.145.242,04	100,00

52.2 Wyjaśnienie na temat przyjętego podziału działalności na operacyjną, inwestycyjną i finansową.

Działalność operacyjna - jest to podstawowy rodzaj działalności Banku oraz inne rodzaje działalności niezaliczone do działalności inwestycyjnej lub finansowej.

Działalność inwestycyjna – jest to działalność, której przedmiotem jest nabywanie lub zbywanie rzeczowych aktywów trwałych, wartości niematerialnych i prawnych,

długoterminowych inwestycji, krótkoterminowych aktywów finansowych oraz wszystkie związane z tym koszty i korzyści, z wyjątkiem dotyczących podatku dochodowego.

Działalność finansowa - jest to działalność, której przedmiotem jest pozyskiwanie innych, niż działalność operacyjna, źródeł finansowania, w tym także zwiększających kapitał własny, lub ich spłata oraz związane z tym pieniężne koszty.

- 52.3 Wykaz korekt oraz wpływów i wydatków do pozycji: „Pozostałe korekty”, „Pozostałe wpływy” i „Pozostałe wydatki”, których kwoty przekraczają 5% ogólnej ich sumy z danej działalności - dotyczy.
- 52.4 Przyczyny powstania różnic pomiędzy zmianami stanu pozycji w bilansie oraz zmianami tych samych pozycji wykazanymi w rachunku przepływów środków pieniężnych.

Przepływy środków z działalności operacyjnej.

poz. 5. Zmiana stanu rezerw - różnica pomiędzy bilansem otwarcia i bilansem zamknięcia rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego, rozliczanego z kapitałem w kwocie 32.201,00 zł,

poz. 6. Zmiana stanu dłużnych papierów wartościowych – różnica pomiędzy zakupem, a sprzedażą obligacji w kwocie 35.250.000,00 zł, różnica z wyceny papierów wartościowych odnoszona na fundusz z aktualizacji wyceny w kwocie 67.720,00 zł.

poz. 10. Zmiana stanu udziałów lub akcji, pozostałych papierów wartościowych i innych aktywów finansowych - różnica pomiędzy zakupem, a sprzedażą akcji w kwocie 1.411.684,35 zł, różnica z wyceny papierów wartościowych odnoszona na fundusz z aktualizacji wyceny w kwocie 145.432,84 zł.

poz. 11. Zmiana stanu zobowiązań wobec sektora finansowego - pomniejszona o spłaty kredytów długoterminowych w kwocie 4.961.142,84 zł,

poz. 16. Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych - różnica pomiędzy bilansem otwarcia, a bilansem zamknięcia aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego rozliczane z kapitałem w kwocie 7.085,00 zł.

53. Informacje w odniesieniu do sprawozdania finansowego sporządzonego za okres sprawozdawczy, w ciągu którego nastąpiło połączenie Banku z inną jednostką - nie dotyczy.
54. Informacje o wspólnych przedsięwzięciach, które nie podlegają konsolidacji - nie dotyczy.
55. Dane o wartościach instrumentów finansowych klientów, zapisanych na rachunkach papierów wartościowych, wycenionych według zasad określonych w rozporządzeniu na ostatni dzień okresu sprawozdawczego – nie dotyczy.
56. Informacje o towarach giełdowych klientów w ujęciu wartościowym i ilościowym - nie dotyczy.

57. Informacje, które mogłyby w istotny sposób wpłynąć na ocenę sytuacji majątkowej, finansowej oraz wynik finansowy - nie dotyczy.

Sporządził:

Teresa Agnieszka Zalewska

..... Główna Księgowa

Zarząd Spółdzielczego Banku Rozwoju

Prezes Zarządu

- Krzysztof Radziszewski

Wiceprezes Zarządu

- Jolanta Zawadzka

Wiceprezes Zarządu

- Dariusz Gąsior

Szepietowo, dnia 29 marca 2017 r.

(miejsce i data sporządzenia)

